

#COMMUNIO

ČASOPIS STAROKATOLICKÉ CÍRKVE V ČESKÉ REPUBLICE

starokatolici.cz

Týden duchovní obnovy
OHLÉDNUTÍ

2019
50
ŠYNODA
Starokatolická církev v ČR

Dušičky · Svoboda · Advent
REFLEXE

Úvodník

Milí čtenáři a milé čtenářky,

minulé číslo Communia se dostalo do našich farností na začátku léta – a od té doby máme za sebou spoustu zajímavých událostí.

Tou nejvýznamnější z nich byla nepochybně naše jubilejní 50. synoda. V tomto čísle Communia si tak můžete přečíst kázání biskupa Pavla na úvodní bohoslužbě synody a článek o tématech, která se na synodě projednávala.

Ohlédneme se ale také za dalším úspěšným ročníkem Týdne duchovního obnovy, který tradičně organizuje naše obec v Českém Těšíně, ale kterého se také účastní věřící z celé republiky i ze zahraničí – tentokrát ze Slovenska i Polska.

Prostor v tomto čísle dostal zajímavý článek pro náročnější čtenáře: Lukáš M. Vytlačil nám v něm představí zajímavé momenty knihy církevního historika Ota Halamy *Svatý Jan Hus*.

Připomeneme si ale také Dušičky a zamyslíme se nad radostným adventním poselstvím o příchodu Páně.

Pevně proto věřím, že i v tomto posledním letošním čísle Communia naleznete spoustu inspirace.

Vyprošuji vám požehnaný advent a krásné Vánoce v kruhu blízkých!

↳ Martin Kováč

Obsah

Kázání biskupa Pavla na 50. synodě	1
Jubilejní 50. synoda	3
Ohlédnutí za sedmým ročníkem TDO	7
TDO očima účastníka	8
Světec a mučedník aneb zastavení nad knihou o domácí úctě k Janu Husovi	10
Poselství starokatolických a anglikánských biskupů – Willibrord ..	16
Dušičky, Kazatel, Prigl a Římanům.....	18
Svobodně o svobodě.....	20
Dárek Adventní zamyšlení.....	22
Nahlédnutí za oponu: Náboženský život členů čínské a vietnamské komunity	23
Od svätej Alžbety k sv. Ladislavovi: Bratislavský katolíci na novom mieste ...	26
Starokatolický kostel v Jablonci nad Nisou dostal ocenění Památka roku Libereckého kraje	27
Starokatolícke bohoslužby môžete od októbra 2019 navštíviť aj v Trnave.....	29

COMMUNIO – vydává Starokatolická církev v ČR, Na Bateriích 27, Praha 6, 162 00

ISSN 1805-1243

Registrační číslo MK ČR E 20002

Vyšlo 1. 12. 2019

e-mail: stkat@starokatolici.cz

www.starokatolici.cz

Za toto číslo zodpovídá redakční rada.

Náklady na výrobu tohoto čísla činí 20 Kč. Děkujeme za příspěvek na papír a tisk.

Foto na obálce: Martin Kováč

starokatolici.cz

KÁZÁNÍ BISKUPA PAVLA NA JUBILEJNÍ 50. SYNODĚ STAROKATOLICKÉ CÍRKVE V ČR

Jak ve společnosti, tak v církvi je jistý prorocký proud – lidé, kteří poslouchají jiné chytré lidi, čtou, přemýšlí, používají hlavu, jsou kritičtí k sobě, pak i k druhým. Buďme takovými lidmi, buďme proroky Hospodinovými, jeho svědky ve svém okolí, svědky o pravdě, bojovníky s průměrností a spokojeností.

Naše synoda je kulatá, padesátá, ale ačkoli je tak minimálně symbolicky významná, nemá žádné biblické motto. Nějaká jsme v synodní radě diskutovali, ale pak to nějak zapadlo. Konečně, máme tentokrát snad nejnabitější program ze všech synod, které kdy naše církev zažila, takže jednotící motto se těžko hledá.

Mně z dnešních čtení však vypadává jedno motto, které bych chtěl synodě nabídnout: tím mottem je **pravda**. Ale ne nějaká moje pravda a tvoje pravda – vždyť každý má svoji pravdu, můžeme dnes slyšet od svých přátel – ty to vidíš tak, já zase tak. Pravda je v tom, jak to kdo vidí. Pravda je vlastně úhel pohledu. Pravda je závislá na tom, jak to vidím já – pravda je závislá, neobjektivní, čistě subjektivní veličina či spíše dojem. Ob-

jektivní pravda není. Právníci by nám o tom řekli jistě své. Nebo páni poslanci či pan prezident... Pravda je to, co se mi hodí – a basta!

Je to ale biblické? Je to křesťanské? – Těžko! Dost těžko!

A pro naši církev je cesta pravdy a v pravdě nesmírně důležitá. V době, kdy táhnou marketingové triky a lidé hodnotí realitu podle emocí a dojmů (ne, že by to v minulosti bylo jiné – ono starořímské „chléb a hry“ se pořád v dobových obměnách opakuje), jsme na rozcestí, zda přistoupíme na tuto hru. Zda se vydáme cestou dojmů a přání, nebo si nalejeme čistého vína a budeme otevření Hospodinu, garantu pravdy, otevření Ježíšovu slovu: Vaše řeč budiž ano –

ano, ne – ne. Otevření s prorockým zanícením, avšak s láskou a srdečností.

Mám malé podezření, že jak ve společnosti, tak i v církvi jsme podlehlí efektu kašírování: vytváření mnoha vrstev ochranného či okrasného obalu. Zvykli jsme si na zbožné řeči, nikoli však na zbožný život. Zvykli jsme si na usazenost v tomto světě, namísto abychom budovali Boží království. Zvykli jsme si ulpívat na povrchním hodnocení a dojmu, zvykli jsme si hodnotit věci ve společnosti a církvi podle toho, jak se nám líbí a hodí, nikoli jaké jsou. A kdo nás škrabká za ušima a chválí nás, tomu dáme svůj hlas. Platí to ve společnosti, platí to v církvi – ale ne o všech.

Jak ve společnosti, tak v církvi je jistý prorocký proud – lidé, kteří poslouchají jiné chytré lidi, čtou, přemýšlejí, používají hlavu, jsou kritičtí k sobě, pak i k druhým. Buďme takovými lidmi, buďme proroky Hospodinovými, jeho svědky ve svém okolí, svědky o pravdě, bojovníky s průměrností, spokojeností, čecháčkovstvím a zápecnictvím.

Ano, zdechlost, povrchnost a pohodlnost je odvěký problém člověka, stejně jako jeho odvěkým problémem je modloslužba a podléhání jiným bohům. – Jsme takoví, slabí a pohodlní a věrnost Bohu i člověku nám dělá problém, když kříží naše sobecké plány.

A není z toho jiné cesty než poznat pravdu o sobě samých, zápasit se sebou samými, s vášněmi, které nás připoutávají ke stvořenému místo ke Stvořiteli.

Když to nebudeme dělat, zůstaneme otroky hříchu, jak nám dnes Ježíš v Janově podání jasně říká. Být otrokem

je pro jistou část populace výhodné – zbavuje to zodpovědnosti a opravňuje to k brblání a reptání. Ale my jsme Hospodinovi svědkové! Sestry a bratři Ježíše Krista, který je cesta, pravda a život! My nesmíme přistoupit na cestu pohodlnosti – pokud to uděláme, můžeme si stokrát říkat křesťané, stejně jako si farizeové říkali, že jsou „syny Abrahamovými“. – Budou to jen slova.

**SNAD MÁME CHARISMA ODHALOVAT
PRAVDU O BOHU, SVĚTĚ A SOBĚ SAMÝCH
A SNAD MÁME ODVAHU A INTELEKT NA
TO BÝT HOSPODINOVÝMI SVĚDKY BOJEM
PROTI FAKE NEWS DNEŠNÍCH DNÍ – JAK
VE SPOLEČNOSTI, TAK V CÍRKVI.**

Je mým přáním, aby česká starokatolická církev v tomto boji dnešních dní obstála alespoň na remízu – upřímně: nejsme úplně prorocké osobnosti takového starozákonně-vojenského typu: „Běž a mluv!“ – když jsme neposlouchali v římskokatolické církvi, nebudeme moc poslouchat ani tady. Ale snad máme i jiné charisma, než je poslušnost. Snad máme charisma odhalovat pravdu o Bohu, světě a sobě samých a snad máme odvalu a intelekt na to být Hospodinovými svědky bojem proti fake news dnešních dní – jak ve společnosti, tak v církvi.

Ať se nám to daří v hojné míře a naše 50. synoda ať je pro nás impulzem a poskytne nám mnoho paliva do dalších dní našeho zápasu o pravdu. Amen.

Váš

+ Paul Benedictus Hany

Jubilejní 50. synoda Starokatolické církve v ČR

Ve dnech 17. – 19. října 2019 se v Bystřici pod Hostýnem uskutečnila 50. synoda Starokatolické církve v ČR. Delegáti a delegátky z řad věřících i duchovních reprezentující jednotlivé farnosti projednávali změny ústavy umožňující efektivnější fungování církve či recepci ekumenických dokumentů s Římskokatolickou církví a lutherskou Švédskou církví. Na pořadu synody byly ale také otázky financování církve či víry a lidské sexuality.

Slovo synoda pochází z řeckého *syn hodos* – společná cesta. Podle církevní ústavy je synoda vrcholným orgánem starokatolické církve. Řádná synoda se schází nejméně jednou za tři roky a její volení delegáti a delegátky z řad věřících i duchovních zastupují jednotlivé farní a filiální obce.

„Synoda představuje, usměrňuje a podporuje život starokatolické církve, přijímá vnitřní předpisy starokatolické církve a ve všech otázkách starokatolické církve jí přísluší definitivní rozhodnutí, s výjimkou záležitostí věroučných a záležitostí, jež jsou vyhrazeny biskupovi mocí jeho úřadu,“ píše se v ústavě Starokatolické církve v ČR.

Návrhy na synodu předkládali jednotlivé obce, synodní rada a biskup, a o jejich zařazení do programu synody následně po posouzení právní komise a připomínkovém řízení rozhodla synodní rada.

Synoda se ve čtvrtek večer historicky poprvé začala eucharistickou slavností zvanou *missa chrismatis* (mše olejů), při které byli požehnáni křížmo, olej katechumenů a olej nemocných. V latinské tradici jsou to tři oleje – k pomazání kandidátů křtu (*katechumenů*), pomazání nemocných a slavnostní a nejdůležitější z nich *chrisma* – křížmo, olej, který žehná biskup a který na znamení jednoty s ním používají kněží při křtu a biřmování. Je to posvátný olej, který v sobě nese vonnou esenci a pečeti pokřtěné, biřmo-

vané a vysvěcené a dříve se jím pomazávali také králové. Zasazením této mše do programu synody jsme chtěli jasněji vyjádřit, že nejde jen o uzavřenou událost několika duchovních v katedrále, ale o slavnost celé církve.

**PRO STAROKATOLICKÉ CÍRKVE
PLATÍ STAROCÍRKEVNÍ PRINCIP:
PŘESVĚDČOVAT A POKUD MOŽNO,
ROZHODOVAT V KONSENZU, VŽDY
SPOLEČNĚ A NE PROTI SOBĚ**

Biskup Pavel ve svém kázání při úvodní bohoslužbě kladl důraz na pravdu a prorocký hlas církve v současné společnosti. „Pro naši církev je cesta pravdy a v pravdě nesmírně důležitá. V době, kdy táhnou marketingové triky a lidé hodnotí realitu podle emocí a dojmů (...) jsme na rozcestí, zda přistoupíme na tuto hru. Zda se vydáme cestou dojmů a přání, nebo si nalejeme čistého vína a budeme otevření Hospodinu, garantu pravdy, otevření Ježíšovu slovu: Vaše řeč budiž ano – ano, ne – ne. Otevření s prorockým zanícením, avšak s láskou a srdečností,“ řekl ve svém kázání.

Naši synodu jménem Mezinárodní starokatolické biskupské konference navštívil také čestný host – švýcarský biskup Harald Rein. Ve svém poselství synodě se v pátek ráno zaměřil na význam společného nesení odpovědnosti v rámci církve a v rámci Utrechtské unie starokatolických církví.

„Co znamená přijmout odpovědnost v rámci starokatolické církve, před Bohem a před svými bližními? Zodpovědnost můžeme vnímat různými způsoby. Autoritářsky, kdy budeme ostatním určovat, jak mají věci být. Můžeme přesvědčovat a argumentovat. Pro starokatolické církve platí starocírkevní princip: přesvědčovat a pokud možno, rozhodovat v konsenzu, vždy společně a ne proti sobě,“ řekl ve svém projevu biskup Harald Rein.

Zdůraznil, že starokatolické církve jsou katolické církve, a jako katolické církve mají tři různé úrovně: církevní obec, biskupství, společenství místních církví – Utrechtskou unii. „Církevní obec je základní buňkou církve, ale přesto nemůže být sama pro sebe, je vždy součástí nějakého biskupství. Místní církev je také vždy součástí většího společenství. Za komunikaci mezi jednotlivými církvemi jsou odpovědní biskupové. Říkáme v naší Utrechtské unii, že ve věcech, které se týkají obyčejů, rozhoduje každá církev sama, v otázkách víry rozhodujeme společně,“ přiblížil biskup Rein.

Navzdory tomu, že v tradičních věroučných otázkách podle něj dnes v podstatě panuje mezi církvemi shoda, objevují se nové otázky a výzvy, které církve rozdělují. „V ekumeně stojíme před novými výzvami: ty můžeme označit jako „nové etické otázky“. Mnoho církví říká, že tyto nové etické otázky jsou těžkými otázkami víry. Já nemám odpověď a biskupská konference také ještě v mnohém nerozhodla, ekumenicky je to také složitý proces,“ dodal švýcarský biskup.

Biskup Pavel Benedikt Stránský následně pronesl svou zprávu mapující období od poslední synody, která se uskutečnila v roce 2016 a byla volební. Biskup Pavel v ní rekapituloval tři roky svého episkopátu. Na začátku zprávy vzpomněl svých tří předchůdců: Aloise Paška, Augustina Podoláka a Dušana Hejbala.

Biskup přiblížil situaci synodní rady v uplynulém synodním období. Představil dosavadní úspěchy i výzvy, které církev čekají v budoucnu.

Ekonomickou situaci církve představil a upřesnil kancléř biskupa Petr Brzobohatý.

V závěru své zprávy biskup přítomné synodály obeznámil s výsledky interního *Ščítání všeho lidu starokatolického*. Toto ščítání vzešlo z rozhodnutí synodní rady k zjištění reálné síly církve.

Synoda se dále zabývala recepcí výsledků ekumenických dialogů, které iniciovala Mezinárodní starokatolická biskupská konference s luterskou Švédskou církví a Římskokatolickou církví. Pozitivně byly přijaty oba předložené ekumenické

dokumenty: *Utrecht a Uppsala na cestě k společenství a Církev a církevní společenství*.

Delegáti synody také pověřili teologickou komisi přípravou návrhu českého starokatolického katechismu, synodní radu přípravou nové komunikační strategie a pastorační komisi přípravou výukového materiálu o naší víře a církvi, určené pro děti.

Byly schváleny také drobné změny ústavy, kterých cílem bylo zejména zefektivnit dosavadní procesy v církvi, a také nový volební a jednací řád synody a jednací řád synodních komisí.

Diskuzi na synodě vzbudila zejména otázka ekonomického zajištění církve a výběru církevních příspěvků. Vzhledem k postupně klesajícím státním příspěvkům bude církev v nadcházejících letech stále víc závislá na ochotě věřících přejímat i finanční odpovědnost. Synoda důrazně doporučila, aby věřící pravidelně přispívali farnostem příspěvkem ve výši cca 1 % svého měsíčního příjmu. Z této částky budou pak jednotlivé farnosti odvádět část na biskupství.

Synodálové také rozhodli o zahájení konzultačního procesu ohledně různých forem partnerství a svátostného manželství. Tento krok byl do jisté míry také reakcí na současný vývoj a diskuze v ostatních starokatolických a sesterských církvích.

Synoda se zabývala také otázkou dalšího vývoje obcí na Slovensku. Delegáti v této věci pověřili synodní radu projednáním možností pastorače věřících na Slovensku v kontextu Starokatolické církve v ČR a v kontextu církví Utrechtské unie.

Poslední den synody v sobotu dopoledne se věnoval volbě členů komisí a nové synodní rady. V závěru tohoto článku tedy přinášíme kompletní přehled jejich nového složení:

↳ *Martin Kováč*

Foto: Václav Jelínek, Martin Kováč

SYNODNÍ RADA

předsedá biskup Pavel Benedikt Stránský

Duchovní

- **Petr Jan Vinš**
Praha – Katedrála sv. Vavřince
- **Kamil František Kozelský**
Český Těšín

Laici

- **Petr Kamínek**
Praha – Katedrála sv. Vavřince
- **Vojtěch Starý**
Praha - Sv. Máří Magdaléna
- **Dana Hraníčková**
Pelhřimov
- **Jaroslav Šlefhofer**
Český Těšín

TEOLOGICKÁ KOMISE

- **Martin Kováč**
- **Petr Krohe**
- **Petr Miencil**
- **Jakub Smrčka**
- **Petr Jan Vinš**

PRÁVNÍ KOMISE

- **Petr Brzobohatý**
- **Petr Kamínek**
- **Petr Kovářík**

LITURGICKÁ KOMISE

- **Marek Bendy Růžička**
- **Petr Jan Vinš**
- **Lukáš Michael Vytlačil**

PASTORAČNÍ KOMISE

- **Darina Bártová**
- **Martin Kováč**
- **Soňa Sochorová**

Ohlédnutí za sedmým ročníkem

Týdne duchovní obnovy

Byl příjemný srpnový den, teplo tak akorát. V autě spousta věcí a čtyři pasažéři. Cesta plynula v příjemném rozhovoru. Pohoda byla dotvářena krásnou moravskou krajinou, ubíhající za okny auta. V nitru se začínal rozlévat klid a vědomí, že všechnu práci a starosti všedního dne teď mohou na týden pustit z hlavy. Telefon byl přesměrován na kolegu, stejně jako mail. Předě mnou byl týden nerušené pohody s lidmi, kteří přijížděli za stejným cílem. Chválit Boha a prohlubovat spojení s ním, ať už skrze modlitbu, chválu, rozjímání nad Písmem, nebo sdílením se s druhými.

Program byl již tradiční. Po snídani a ranní modlitbě následovala přednáška s následnou reflexí. Po obědě a krátkém odpočinku výlet do okolí, nebo vlastní

program. Večer eucharistie, nebo večerní chválu a pak zábava u sklenky vína, či piva.

Aby se rodiče mohli věnovat duchovnímu programu, měly děti svůj rytířský program s dobrodružnou hrou, inspirovanou Letopisy Narnie.

Sešli se zde lidé různých věkových skupin, pohlaví, stavů i denominací, národností a orientací. To vše dalo vzniknout jedinečné atmosféře, která, jak pevně věřím, všechny obohatila.

Po týdně jsem odjížděl plný dojmů, ale odpočatý a v očekávání, co přinese ročník další. A jistě toho nebude málo. Přijede se přesvědčit?

↳ Kamil František Kozelský

Foto: Ladislav Bušek / Člověk a víra

Týden duchovní obnovy očima účastníka

Z podnětu starokatolické obce v Českém Těšíně se pod heslem „*Pane, nauč nás se modlit*“ konal Týden duchovní obnovy. Na společných rekolekcích se ve dnech 4. – 11. 8. 2019 v obci Nekoř, setkali spolu se starokatolíky i křesťané jiných vyznání i národností (z Čech, Slovenska i Polska).

Duchovní službu zajišťovali kněz Cezary Mizia a jáhen Kamil Kozelský z česko-těšínské obce. Jednoho dne se zúčastnil také biskup Pavel Benedikt Stránský a přijel i jablonecký farář Karel Koláček.

Den začínal vždy ranní modlitbou. Ta obsahovala četbu Písma svátého a rozjímání nad texty žalmů. Společná modlitba měla za cíl posílení účastníků a jejich obohacení různými dary Ducha svátého. Během společného rozjímání se účastníci mohli podělit o své soukromé či duchovní zkušenosti. Vše bylo proloženo hudbou a společným zpěvem.

Dalším bodem programu byly přednášky, které měl připraveny pedagog, publicista a kronikář, populizátor historie a židovské teologie Josef Byrtus. Tyto přednáš-

ky umožňovaly hlubší proniknutí do teologie Starého zákona. Přednášející hovořil mimo jiné o významech místopisných názvů i hebrejských jmen, a odhaloval tak tajemství jazyka Starého zákona. Objasněny byly také základní biblické myšlenky týkající se Kristovy eschatologie. Na závěr každého semináře se nad probranými tématy diskutovalo v menších skupinkách. Josef Byrtus vysvětlil přítomným též význam a obsah Šabatu, který je slaven každou sobotu, jako svátek připomínající stvoření světa a také vysvobození Izraelitů z Egyptského zajetí. Společně jsme pak Šabat prožili v předvečer sobotního dne, při slavnostní rituální večeři, za zpěvu překrásných hebrejských písní, s ochutnávkou tradičních košer jídel.

Děti a mládež měly poněkud odlišný katechetický program pojatý po způsobu rytířské školy, kde se zdokonalovaly v různých dovednostech a současně rozšiřovaly i své znalosti Bible.

Odpolední část programu se vyznačovala výlety za poznáváním okolní krajiny, jejich památek a přírody. Účastníci tak poznali kupříkladu gotický hrad Litice pocházející z třináctého století, zámecký komplex v polském Mezilesí nebo dělostřelecké opevnění Hanička.

Každý den byl zakončen společnou modlitbou, případně mší svatou. Během jedné takové pobožnosti byla, po náležité přípravě, poskytnuta svátost uzdravení, která měla v přítomných umocnit prožitek obnovy v Duchu svatém.

Týden duchovní obnovy se ukázal jako skvělá příležitost pro vzájemnou integraci, odpočinek, ale především jako solidní duchovní cvičení. Účastníkům

ÚČASTNÍKŮM NEBYL NA PŘEKÁŽKU VĚK, ROZDÍLY VE VĚROUCE, NEBO NÁRODNOST. TÍMTO ZPŮSOBEM BYLO PROKÁZÁNO ZVLÁŠTNÍ PŮSOBNÍ DUCHA SVATÉHO PRO JEDNOTU KŘESŤANŮ.

nebyl na překážku věk, rozdíly ve věrouce, nebo národnost. Tímto způsobem bylo prokázáno zvláštní působení Ducha svatého pro jednotu křesťanů.

↳ Artur Jemielita

Autor je doktor teologie a laický člen starokatolické církve Mariavitů v Polsku

Foto: Ladislav Busek / Člověk a víra

Světce a mučedník aneb zastavení nad knihou o domácí úctě k Janu Husovi mezi husitskými válkami a Bílou horou

Kniha Svatý Jan Hus od Oty Halamy je důležitým a podstatným přínosem k novému rozměru vnímání Husovy osobnosti prostřednictvím jeho kultu mučedníka a světce, stejně jako k pozoruhodné oblasti českých dějin s přesahem do širšího kontextu středoevropské reformace.

Václav Brožík - Mistr Jan Hus před Kostnickým koncilem
(Zdroj: Wikimedia Commons)

Osobnost Jana Husa patří mezi výrazné součásti české historie a svým způsobem i národní tradice, což reflektuje velké množství historické i teologické literatury, která se životem a dílem pražského univerzitního mistra a kněze zabývá. Je však s podivem, že až donedávna zde chybělo dílo, jež by uceleně pojednávalo o husovské úctě ve vztahu k liturgice a teologii, která se přitom začala formovat a rozvíjet bezprostředně po Husově upálení v Kostnici. Tuto mezeru zaplnila

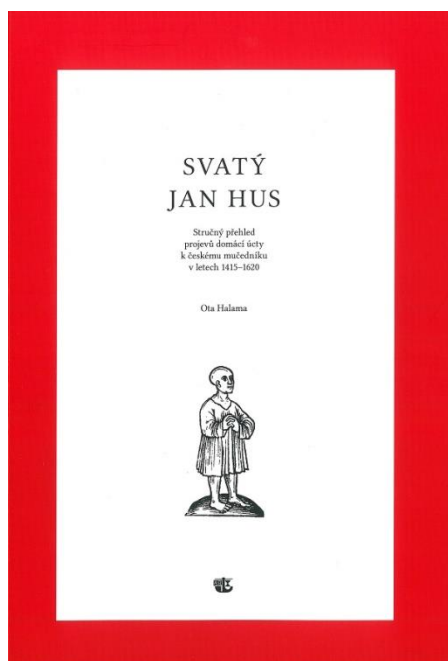
v roce 2015 vydaná kniha církevního historika Oty Halamy **Svatý Jan Hus**.¹ Jedná se o první pokus představit syntetický pohled na ustavení a vývoj kultu českého mučedníka a světce mezi roky 1415 až 1621, byť autor již v samotném úvodu uvádí, že jeho práce není vyčerpávající a představuje především základní

1 Ota Halama: *Svatý Jan Hus. Stručný přehled projevů domácí úcty k českému mučedníku v letech 1415-1620*. Kalich, Praha 2015.

uvedení do tématu se záměrem otevřít prostor k dalšímu výzkumu.

První kapitola „1363-1415 Husovi předchůdci“ se zabývá situací v českých zemích v době vlády lucemburských panovníků Karla IV. a Václava IV. Autor zde připomíná působení reformních kazatelů Milíče z Kroměříže a Matěje z Janova, kteří položili základ očekávání nového mučedníka víry, jež bylo spojeno s apokalyptickým očekáváním podle Zjevení sv. Jana 11,7.11-12 (s. 12), později naplněným právě v oběti M. Jana Husa a M. Jeronýma Pražského. Ostatně již Milíč podle Matěje z Janova bojoval v Praze s apokalyptickým drakem a nevěstkou sedící na brunátné šelmě a právě díky jeho kazatelské činnosti měla být Praha coby nový, leč obrozený Babylon, připravena stát se novým místem obrody církve. Pozoruhodné je, že za Antikrista Milíč označil osobu samotného císaře Karla IV. (též s. 12). Tento fakt poměrně ostře profiluje obraz Milíčovy radikality na straně jedné a Karlovy panovnické role a vize na straně druhé, která však v knize není ani naznačena. Přitom právě karlovská koncepce do značné míry vysvětluje jinak ne zcela pochopitelné přesvědčení Čechů, že nový mučedník-prorok přijde právě z tohoto národa, vyvoleného k obnově křesťanstva. Karel IV. totiž stvořil koncept Prahy jakožto nového centra křesťanského světa a tento „nový Jeruzalém“ se měl stát nejen cílem mnoha poutníků, ale i trvalým hlavním městem Svaté Říše. Spolu s postupující vnitřní christianizací českých zemí, jejíž dovršení můžeme klást právě do doby vlády lucemburské dynastie, a svobodným působením nejstarší středoevropské univerzity – to vše dohromady vytvářelo vhodné podmínky

pro eschatologická očekávání pozdního středověku. Nastalé eschatologické chvění pak pochopitelně muselo kontrastovat se špatným stavem části římskokatolické církve. Přestože jsou tato východiska důležitá pro kontext působení Milíče z Kroměříže a Matěje z Janova, stejně jako pro kontext přijetí Jana Husa jako domácího světce, kniha je bohužel opomíjí.

Musím naopak ocenit, že autor odolal pokušení rozepsat se o Husově životě a udržel plně zaměření na vymezené téma knihy. Je tedy velmi příznačné, že v první kapitole se s osobností M. Jana Husa téměř nesetkáme. Jeho role mučedníka a světce se tedy rodí skutečně až v reakci na jeho upálení na kostnickém koncilu 6. července 1415. Již ze zpráv

svědků této události Petra z Mladoňovic, Ludolfa Zaháňského a Enea Silvia Piccolominiho bylo patrné, že už samotný koncil se obával využití pozůstatků hranice jako relikvií, a proto byl popel odstraněn a vhozen do Rýna. První krok k založení mučednické úcty Halama spatřuje v tzv. *Stížném listu české a moravské šlechty proti Husovu upálení*, sepsaném 2. září 1415, stejně jako v bezprostředně následujícím *Osvědčení pražské univerzity* z 11. září téhož roku (s. 15). Ve stejném duchu navázaly písně *Ó svolanie Konstanské* a *V naději boží mistr Hus Jan*, jež vznikly někdy na přelomu let 1415 a 1416 a sloužily k prezentaci mučedníka mezi lidovými vrstvami. Tento proces domácí „kanoni-

zace“ dovršilo upálení Mistra Jeronýma Pražského 30. května 1416, čímž se naplnila očekávaná biblická vize nového příchodu a smrti proroků Eliáše s Henochem. Asi nejvýznamnější osobností, která se podílela na formulaci mučednické úcty k Husovi a spolu s některými dalšími autory zanechala informační základ pro budoucí generace, byl Jakoubek ze Stříbra.

Ačkoliv se od počátku husitských válek v podstatě až do druhé poloviny 16. století dochovaly památky jen útržkovitě a nesystematicky, autorovi knihy se daří po jednotlivých obdobích sledovat postupnou proměnu vlastní husovské úcty, stejně jako formující vlivy společenské i politické. V kapitole „Válečné intermezzo 1419-1436“ (s. 22-25) se dotýká jejího uchopení umírněnými Pražany i radikálními tábořskými kazateli, kteří se jí rovněž nevyhýbali, byť u nich tato úcta z pochopitelných věroučných důvodů nikdy nenabyla podoby liturgické oslavy. Již tehdy je Hus kladen také do společenství jiných martyrů – sv. Petra a Pavla, sv. Vavřince či sv. Šebestiána.

Složitě období pro svátek 6. července však poněkud paradoxně nastalo v době po husitských válkách, kdy jeho oslava na nějaký čas téměř mizí. Důvody Halama nachází ve snaze konzervativních utrakvistů, kteří v té době byli vedoucí pražskou silou, o udržení křehké dohody s římskou církví. Dokladem pro to je skutečnost, že v kompaktátech o tomto svátku není jediná zmínka a jistě šlo o konfliktní téma mezi konzervativním a středním proudem, který se tehdy teprve postupně prosazoval a jeho hlavní představitel Jan Rokycana (známý jako ctitel Husa) byl až do roku 1448 v exilu

Jan Hus na hranici. Iluminace v Jenském kodexu ([Zdroj: Wikimedia Commons](#))

ve východních Čechách (s. 26). K obnově oslav svátku 6. července v Praze došlo i podle pramenů až po návratu Rokycany coby prvního utrakvisty zvoleného arcibiskupa, což znamenalo renesanci husovské úcty a její pevné zakotvení v českém prostředí. V následných letech však došlo též k uzavření literárních památek od pamětníků kostnických událostí, neboť jejich generace postupně odešla. Jako jedno z reprezentativních děl tohoto období je uváděna *Pašije M. Jeronýma Pražského*, kterou Petr z Mladoňovic těsně před svou smrtí († 1451) doplnil starší *Pašiji M. Jana Husa* (s. 27).

Pohnuté události však kniha sleduje v období let 1471-1526. Tato léta totiž znamenají rozmach husovské úcty, kdy se Hus stává nejvýznamnějším českým patronem, u něhož namísto prorockého mučednictví nastupuje výrazný akcent na jeho příslušnost k nebeskému oblaku světců. Vedle něj se však nyní objevuje nejenom Jeroným Pražský, ale příležitostně také kutnohorští havíři, kteří byli zavražděni při pronásledování „českých kacířů“ na přelomu let 1419 až 1420. K nim se v roce 1480 připojil ještě další mučedník, kněz Michal Polák, jenž se stal obětí rekatolizačního tažení vládslavské doby (s. 32). Autor na těchto příkladech ukazuje, jak se vlivem společenských událostí a svým způsobem i aktuálních potřeb utrakvistické obce proměňoval okruh připomínaných mučedníků a projevovaná úcta. Poukazuje též na rozdílné postoje různých utrakvistických proudů, stejně jako na postupně se etablojící Jednotu bratrskou. Ta sice z věroučných důvodů odmítala liturgickou oslavu, ale Husa velmi ctíla a považovala se za pravé následovníky jeho učení. Jak Halama podotýká na straně 47,

Husovu autoritu v té době uznávali všichni čeští křesťané vyjma římských katolíků. Každá strana však jeho učení používala k vlastní podpoře, což nutně přinášelo zkreslování jeho učení.

V OBDOBÍ LET 1471-1526 SE HUS STÁVÁ NEJVÝZNAMNĚJŠÍM ČESKÝM PATRONEM, U NĚHOŽ NAMÍSTO PROROCKÉHO MUČEDNICTVÍ NASTUPUJE VÝRAZNÝ AKCENT NA JEHO PŘÍSLUŠNOST K NEBESKÉMU OBLAKU SVĚTCŮ.

To je ostatně velmi dobře ilustrováno rovněž v kapitole následující: „1526-1547 Hus bez cenzury“, která reflektuje vliv reformace, zejména pak wittenberské školy. V této souvislosti autor sleduje též proměnu husovské ikonografie, kdy bezvousou tvář středověkého kněze během několika dekád nahradí nový archetyp vousaté tváře s výraznou brádkou, jenž vzniká právě v protestantském světě a na přelomu 30. a 40. let zcela převládne i v českých zemích. Pozoruhodná je však taktéž druhá výrazná linie této kapitoly, která sleduje husovský kult na pozadí boje mezi utrakvistickou konsistoří a panovníkem v roce 1543 (s. 55-66). Administrátorem konsistoře podobojí byl v té době Jan Mystopol z radikálního křídla utrakvistů, kteří měli blízko k mnohým postojům luterské reformace, např. v přístupu k účtě ke světcům. Ferdinand I. Habsburský však předvedl mistrovský politický tah, kterým nejprve donutil konsistoř výrazně oslavit Husův svátek 6. července 1543, aby pak následně energicky zasáhl. Tím jednak ušetřil výraznou porážku radikálně orientova-

němu utrakvistickému křídlu a navíc získal zásadní vliv na samotnou konsistor, již postupně izoloval od názorové reality jednotlivých farností, které s ní udržovaly stále častěji formálnější sepětí bez možnosti reálného vlivu konsistorů účinněji ovlivňovat dění v církvi.

**OPRAVDU VELKÝ ROZKVĚT
HUSOVSKÉ ÚCTY PŘINESLO
KRÁTKÉ OBDOBÍ PO ZÍSKÁNÍ
NÁBOŽENSKÝCH SVOBOD
NA ZÁKLADĚ MAJESTÁTU CÍSAŘE
RUDOLFA II., KDY TĚŽ VZNIKLO
NEJVĚTŠÍ MNOŽSTVÍ ZNÁMÝCH
PAMÁTEK.**

Následující dvě kapitoly se zabývají obdobím mezi tridentským koncilem a vyhlášením Rudolfova Majestátu. Čtenář zde může sledovat postupný útlum veřejné úcty ke svatému Janu Husovi, který se příznačně děl v době neúspěšných jednání o smíru utrakvistů s římskou církví a též s mocenskými zásahy ze strany panovníka, jež měly za následek dokonce i několikaleté vyřazení Husova svátku 6. července z kalendáře. K tomuto ústupku musela přistoupit samotná univerzita, která až dosud pevně držela pozice kolem tohoto svátku, aby předešla nebezpečnému útoku na vlastní akademickou suverenitu (s. 75-76). Opravdu velký rozkvět husovské úcty přineslo krátké období po získání náboženských svobod na základě Majestátu císaře Rudolfa II., kdy též vzniklo největší množství známých památek. Porážka stavovského povstání v bělohorské bitvě a následná rekatolizace učinily

tečku za úctou ke svatému Janu Husovi, k jejímuž obnovení již nikdy nedošlo.

Text knihy je cenný nejen z pohledu historického a religionistického, ale rovněž z hlediska literárního a umělecko-historického. Autor zde totiž shromažďuje informace o známých literárních, ikonografických i sakrálních památkách různé provenience, které se k husovskému kultu vztahují. Zároveň však upozorňuje, že se stále objevují nové prameny, zejména literární povahy, a zájem o toto téma, jež se sám touto publikací snaží podnítit, snad přispěje k jejich cílenému vyhledávání a studiu. Co se týče hudby, tak se Halama zastavuje pouze u písní a bez jediné zmínky tedy ponechává polyfonní hudbu pro tento svátek. Nepochybně jde i o následek poměrně malé pozornosti, kterou tomuto repertoáru dosud věnovala domácí muzikologická obec, přesto si však myslím, že alespoň malá zmínka by se v této knize měla objevit už jen pro úplnost výčtu oblastí, kam husovská úcta zasahovala a jak široký je prostor pro další výzkum.²

Typograficky je kniha připravena velice pěkně, a to jak samotná obálka, která je lemována červeným rámem, v jehož vnitřku je pod textem umístěn dřevoryt mučedníka, ale i vnitřním uspořádáním a zvoleným fontem. Z uživatelského hlediska je škoda zařazení poznámek pod čarou až hlavní text, což vědeckého čtenáře nutí k neustálému listování. Příliš-

2 Jednou z mála muzikologických prací, které se zabývají písněmi i polyfonní hudbou pro svátek M. Jana Husa, je např. studie Jany Fojtíkové *Hudební doklady Husova kultu z 15. a 16. století. Příspěvek ke studiu husitské tradice v době předbělohorské*. Miscellanea musicologia 29 (1981), s. 51-145.

nou radost však nepůsobí překvapivě zanedbaná jazyková redakce, která se projevuje v několika aspektech. Jednak je to občasná nesjednocenost používaných termínů, např. *wyclifisté* a *viklefishé* (oboj viz s. 19), příležitostně chybějící čárky v interpunkci či diakritická znaménka, nebo pomíchaný slovosled, jako je tomu třeba v případě věty: „...kolovala tištěná kněze legenda Jiřího Heremity.“ (viz s. 84, odstavec 2, řádek 6). Uvedené věci naštěstí nejsou nijak četné, přesto však poukazují na nedotaženost či uspěchanost redakční přípravy, což je u takto unikátní publikace rozhodně škoda. Případní zahraniční badatelé by pak zcela určitě přivítali zde chybějící cizojazyčné resumé, které je jinak běžnou součástí vědeckých publikací.

I přes některé uvedené výtky je však nepochybné, že kniha Svätý Jan Hus od Oty Halamy je důležitým a podstatným přínosem k novému rozměru vnímání Husovy osobnosti prostřednictvím jeho kultu mučedníka a světce, stejně jako k pozoruhodné oblasti českých dějin s přesahem do širšího kontextu středoevropské reformace. Lze si tedy jen přát, aby se recenzované dílo stalo základem a výchozím bodem pro další výzkum tohoto velmi zajímavého a specificky českého tématu.

↳ Lukáš M. Vytlačil

Text recenze byl publikován v časopise Mediaevalia Historica Bohemica, roč. 21 (2018), č. 1, s. 107-112

Kázání mistra Jana Husa v kapli Betlémské z cyklu Slovanská eposej od Alfonse Muchy, 1916 (Zdroj: Wikimedia Commons)

Poselství starokatolických a anglikánských biskupů na evropském kontinentě u příležitosti svátku sv. Willibrorda dne 7. listopadu 2019

V současnosti zažíváme rozličné krize: ekologickou krizi patrnou na požárech amazonských pralesů a na ničení přírody v nejširším významu, politickou krizi související s Brexitem, která hrozí zničit hodnoty, na kterých jsme společně v Evropě pracovali, ale také humanitární krizi, v jejímž průběhu se tisíce lidí pokoušejí z chudších kontinentů dostat do Evropy. V určitém smyslu se tyto krize příliš neliší od těch, které zažíval i sám svatý Willibrord.

Milé sestry a bratři v Kristu,

posílám vám pozdravy u příležitosti svátku svatého Willibrorda. Pokaždé, když si připomínáme památku některého z našich bratří nebo sester, kteří v tomto světě kráčeli před námi, činíme přitom trojí: za prvé, děkujeme Bohu za jejich život a příklad; za druhé, hledáme u nich inspiraci v těžkých časech; a za třetí, snažíme se u nich nalézt inspiraci pro budoucnost.

Můžeme Bohu děkovat za příklad svatého Willibrorda a za jeho život, který byl

prodchnutý vytrvalostí a touhou sloužit Ježíši Kristu. Kontext, v kterém svou službu rozvíjel, se od toho našeho dnešního v leccems odlišuje. Evropa jeho doby byla multikulturní a pohanská. Naše dnešní Evropa se stala multikulturní a sekulární. V minulých dobách zde byli pohané, dnes mezi sebou nacházíme takové, kteří uctívají jen peníze a své potěšení.

V současnosti zažíváme rozličné krize: ekologickou krizi patrnou na požárech amazonských pralesů a na ničení přírody v nejširším významu, politickou krizi

související s Brexitem, která hrozí zničit hodnoty, na kterých jsme společně v Evropě pracovali, ale také humanitární krizi, v jejímž průběhu se tisíce lidí pokoušejí z chudších kontinentů dostat do Evropy. V určitém smyslu se tyto krize příliš neliší od těch, které zažíval i sám svatý Willibrord. Můžeme se nechat inspirovat Willibrordovou vytrvalostí, se kterou bojoval proti krizím své vlastní doby, abychom získali sílu překonávat i ty krize naše. Čím více se věci mění, říká se, tím více zůstávají stejné.

Pro budoucnost se můžeme naučit to, že Bůh je Bohem dějin. Mnohokrát zachránil našeho svatého z obtíží a do nebezpečných situací. Například v době evangelizace fríských kmenů – po smrti krále Pipina v roce 714 vytáhl jeho nástupce Radbod s vojskem a zničil přitom mnoho

kostelů a pobil mnoho křesťanů. Svatý Willibrord se musel skrýt v jednom z klášterů, které založil, a teprve když v roce 719 Radbod zemřel, mohl se navrátit k evangelizační práci mezi Frísy. Navzdory těmto těžkostem, kterým byl vystavený, zůstal svatý Willibrord vždy pevný ve víře. Podíváme-li se na svůj vlastní život, také shledáme, že nám Bůh v minulosti pomáhal. Příběh svatého Willibrorda je příběhem naděje. Bůh mu mnohokrát pomohl a my jsme si jisti, že může pomoci i nám.

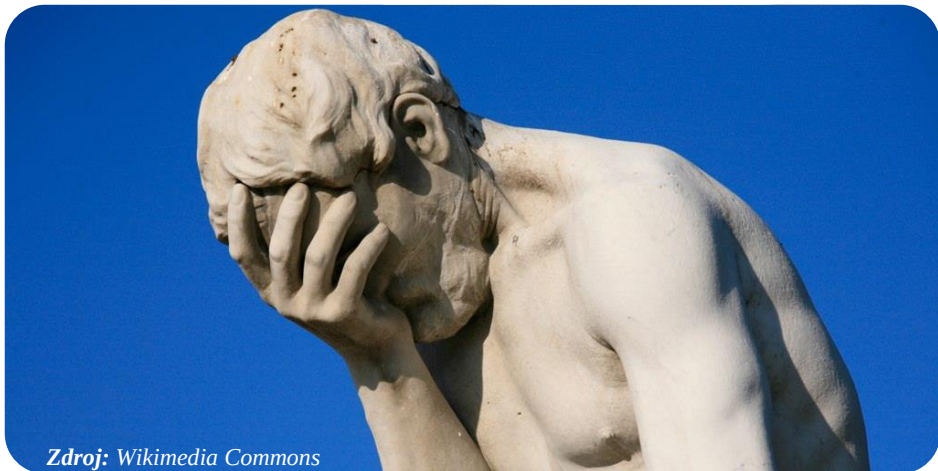
Jménem starokatolických a anglikánských biskupů na kontinentální Evropě

↳ *Carlos Lopez-Lozano*
Biskup madridský, Španělské reformované episkopální církve
(Anglikánského společenství)

Dušičky, Kazatel, Prigl a Římanům

Je skoro konec roku. Alespoň toho církevního. Podzim je tady v plné síle a dušičkové počasí mě občas naplní tesknoutou a smutkem z toho, že léto je dávno pryč, a že tak, jako odchází listy ze stromů a padají dolů, jednou padneme i my a už nebudeme...

Zdroj: Wikimedia Commons

Začnu úplně odjinud: mám rád články z brněnského webu www.prigl.cz (nominován na Magnesia blog roku). Vyšly i knižně pod názvem Úvod do současné trapnosti. Jsou to texty plné ironie a kritického pohledu na naši současnost. Na společnost v přerodu, kde se ti mladí houfně zapojují do korporátního života a ti starší už cítí tu marnost. Drsným sarkasmem odhaluje pošetilost a zoufalost snah mnohých vyšplhat na společenském žebříčku o kousínek výš a urvat lepší trofej: ať už je to lepší titul v práci, akademická zkratka před jménem a za jménem, bohatý manžel nebo prezentabilní partnerka. Přechtu malý kousek (str. 7):

„Být trapný je dějinnou úlohou střední třídy. Není to ani dvě stě let, co se vidláci naučili číst, a už si myslí, že jim svět leží u nohou. Zákaz mučení přinesl do open-spaců a skladů iluzi rovnosti a volnosti, díky které se může každý ťunt'a cítit jako já-pán-ty-pán, i když ho buzeruje šéf za likna-

vě vyplněný výkaz práce. Po deseti hodinách s pauzou na bagetu pak vyjíždí v kočáře na lízing, aby se zařadil do kolony ostatních velmožů směřujících na své državy na hypotéku.

„Nemám na nic čas,“ vydobíjí si uznání širšího přibuzenstva velcí hráči na poli eurovíkendů a pojišťovacích balíčků. Své citlivé nitro odhalují až na firemním karaoke večírku při energických nebo naopak teskných melodiích podle toho, jestli v nich zrovna vítězí bojovná vůle splácet barák nebo úzkost z ohlášeného sblížování stavů. Své radosti i žaly zpívají k nebesům stejně jako jejich předci s motykou na poli, tentokrát beze strachu ze soudného dne, ovšem s o to větší hrůzou z konce fixačního období hypotéky.“

Cítíte ten pocit trapnosti? Pomíjivosti? Tu hořkost absurdního pachtění směrem vzhůru, které chvíli je a za pár let nebude?

Také Starý zákon zná pocit trapnosti, marnosti, pomíjivosti. Slyšeli jsme text z Kazatele – pomíjivost, samá pomíjivost. Nebo ve starších překladech: Marnost nad marnost, všechno je marnost. Autor knihy Kazatel je neznámý – stará tradice připisovala mladému Šalamounovi Píseň písní, dospělému Šalamounovi části knihy Přísloví, a starému králi nad hrobem pak text knihy Kazatel.

Kazatel má realistický pohled na život. Ví, co je pomíjivost a honba za větrem. Ví, že příznivý vítr v životě se může otočit jedna dvě, a že to, co jsme budovali s úporností a zanáčením se často po pár letech mění v hořkost a frustraci, neúspěch. Ví, že věci v životě mají svůj rytmus a řád, že po smutku následuje radost, a po úspěchu neúspěch. Není důvod se tím znepokojovat:

Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas: Je čas rození i čas umírání, čas sázet i čas trhat; je čas zabíjet i čas léčit, čas bořit i čas budovat; je čas plakat i čas smát se, čas truchlit i čas poskakovat; je čas kameny rozhazovat i čas kameny sbírat, čas objímat i čas objímání zanechat; je čas hledat i čas ztrácet, čas opatrovat i čas odhazovat; je čas roztrhávat i čas sešívát, čas mlčet i čas mluvit; je čas milovat i čas nenávidět, čas boje i čas pokoje.

Kazatel nás tváří tvář konci, který nás všechny na závěr našich životů čeká, vidí věci realisticky:

Zbývá říci: Přijmi poučení! Spisování mnoha knih nebere konce a mnohé hloubání unaví tělo. Závěr všeho, co jsi slyšel: Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí.

Sestry a bratři:

Dnešní druhé čtení je oproti zdravé skepsi knihy Kazatel naopak plné naděje – v osmé kapitole listu apoštola Pavla křesťanské obci v Římě slyšíme často citovaný text:

Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu.

Právě v těchto dnech, kdy navštěvujeme hroby příbuzných a vzpomínáme na ty, kdo nás předešli, stojí za to hlásat ze střech: přes všechna naše selhání, přes pomíjivost či trapnost, která nás životem provází, přes naši malou vytrvalost – od lásky Boží nás neodloučí ani vlažnost naší víry, ani křehkost našich rozhodnutí pro Boží království. Ani výšiny našich nenaplněných ambicí v osobním nebo pracovním životě. Ani hlubiny našich selhání vůči požadavku akceptovat nejdřív sám sebe a pak být zde pro ty druhé. Nic z toho nás neodloučí od Toho, který nám vychází vstříc v naší slabosti a čeká na nás na konci našeho života a našich osobních dějin.

A tak, sestry a bratři, tváří tvář k údělu těch, kteří už nejsou mezi námi a o kterých věříme, že jsou v náručí Boží laskavosti a odpuštění, tváří tvář našemu vlastnímu směřování ke konci, o kterém vyznáváme, že bude novým začátkem, zakončeme modlitbou Thomase Mertona z knihy Myšlenky v samotě:

Můj Pane a můj Bože – nemám představu, kam kráčím. Nevidím na cestu, která se přede mnou odvíjí. Dokonce ani neznám sám sebe ani vlastní nitro. Když si myslím, že konám tvou vůli, neznám to nutně, že tak doopravdy činím. Ale věřím, že má touha konat tvou vůli ti udělá radost. Věřím, že když tak budu činit, povedeš mě správnou cestou, i když vůbec netuším, kudy vede. Chci ti vždy důvěřovat, i když si připadám ztracený a ve stínu smrti. Nebudu se bát, protože ty jsi stále se mnou a nikdy mě nenecháš tváří tvář nebezpečí o samotě.

↳ Petr Miencil

Svobodně o svobodě

Letos slavíme krásné kulaté výročí svobody. Je to svoboda, ke které se mnozí upínali a která také mnohé zklamala.

Je zvláštní pocit sledovat, jak mnozí zapomínají, co prožívali. Jak se jim z paměti vytrácí důvody toho, proč s takovou nadějí zvonili klíči na náměstích. Lidé, kteří nemohli vystát komunistický útlak, najednou vzpomínají, jak „nebylo všechno za komunistů špatné.“ Stěžují si, jak nejisté je dnes živobytí a jak dříve měl každý jisté zaměstnání. Ignorují přitom, že dnes je životní úroveň násobně vyšší než před pouhými třiceti lety. Jako by už zapomněli, jak náročné bylo zajistit slušné živobytí i přes onu povinnou zaměstnanost. Obchody zely prázdnotou a výplata sotva stačila na základní zabezpečení.

Je zvláštní, jak mnozí (i křesťané) vylévají s vaničkou i dítě, když halasně odsuzují svobodu proto, že několik ničemů ji zneužilo k vytunelování nějaké té továrny. Jen při tom zapomínají zmínit, kolik je těch slušných podnikatelů, kteří doslova z ničeho vybudovali prosperující firmy. Stejně tak zapomínají zmínit, na kolik dovolených si za těch třicet let mohli zajet, a co všechno si díky lepší hospodářské situaci mohli pořádit. Jejich stížnosti tak připomínají ty, kdo předhazují křesťanům pochybení v historii církve. Jako kdyby těmi pochybeními byla znevážena cesta následování Krista

a těch, kdo svůj život prožili věrní evangelu.

Zdá se však, že se jedná o vývoj, který je běžný. Už v příběhu o vysvobození Izraele z egyptského zajetí je patrné, jak rádi lidé zapomínají a idealizují si přestálé utrpení: „Kéž bychom byli zemřeli Hospodinovou rukou v egyptské zemi, když jsme sedávali nad hrnci masa, když jsme jídávali chléb do sytosti. Vždyť jste nás vyvedli na tuto poušť, jen abyste celé toto shromáždění umožili hladem.“ Ex 16,3.

Možná, že celý problém spočívá v tom, že my, stejně jako Izraelité, jsme od svobody měli nesplnitelná očekávání. Mysleli jsme si, že svoboda nám bude dána jednou provždy. Jenže svoboda je, jak se zdá, spíše niterný zvyk, než definitivní stav. Svobodě se musíme učit. Svoboda není něco jednou pro vždy daného, co nám zaručí blahobyt. Musíme se učit být svobodní bez ohledu na vnější podmínky, bez ohledu na měnící se svět. Jediná definitivní svoboda je jen a pouze v Bohu, který je mírou vši svobody. To, co nám v tom listopadu před třiceti lety bylo dáno, byly podmínky k tomu, abychom mohli vstříc té svobodě kráčet.

**JE ZVLÁŠTNÍ, JAK MNOZÍ
(I KŘESŤANÉ) VYLÉVAJÍ S VANIČKOU
I DÍTĚ, KDYŽ HALASNĚ ODSUZUJÍ
SVOBODU PROTO, ŽE NĚKOLIK NIČEMŮ
JI ZNEUŽILO K VYTUNELOVÁNÍ
NĚJAKÉ TĚ TOVÁRNY.**

Se svobodou však souvisí také učení se zodpovědnosti. Také k tomu nám byly podmínky dány. Zodpovědnosti se nelze učit tam, kde obušky a ostnatý drát zajišťuje, že nešlápnete vedle. Zodpovědnosti se učíme na vlastních chybách, a to právě proto, že máme svobodu vedle šlápnout.

Ona polistopadová svoboda tak připomíná výstup na horu, jak ji na jedné přednášce popsal ostravský psycholog (s přílehlavým jménem pro tento článek) Jan Svoboda: „Vítězstvím není dosažení vrcholu. Vítězstvím je až to, když se po dosažení vrcholu ve zdraví vrátíme zpět domů.“ Svobodu i blahobyt už máme, teď se jen musíme naučit, jak s tím žít.

Izrael se to učil čtyřicet let putováním pouští, než mohla generace těch, kdo nebyli zatíženi otrockým myšlením, vstoupit do zaslíbené země. Máme tedy ještě deset let k dobru. Tak nám všem přeji krásné narozeniny naší svobody a Bohu díky za ni.

4 Kamil František Kozelský

Dárek

Adventní zamyšlení

„Když Alžběta uslyšela Mariin pozdrav, pohnulo se dítě v jejím těle; byla naplněna Duchem svatým.“ (Lk 1, 39–45)

Navštívení (James B. Janknegt, 2008)

Už jsme koupili vánoční dárečky pro všechny? Nezapomněli jsme ani na babičku s dědečkem? Oni jsou už na teplé ponožky a diabetickou čokoládu zvyklí. Ale děti by nám možná dlouho neodpustily, kdyby jejich Vánoce byly bez nového digitálního fotoaparátu, mobilu či „plejstejšnu“. Tak jsme je to naučili. Skutečnost, že Vánoce chtějí být především svátky lidských vztahů, pomalu zapadaly sněhové vločky – z polystyrénu. Marii jsme zvykli označovat různými tituly – neposkvrněná, celá krásná, krásná, bolestná. Na jeden ovšem často

zapomínáme. Maria se stala pro Alžbětu dárkem! Když se vydala za svou tetou, nenesla batoh plný značkových darů. Přišla sama za sebe. A Alžbětě způsobila životní radost. Snad také proto se tento příběh čte „za pět minut dvanáct“, abychom si uvědomili, že nejrůznější dárky sice k Vánocům patří, ale nejdůležitějším z nich je dar lidí kolem. Bez něj jsou Vánoce jen „přejímkou zboží“, která za pár dní beztak pomine.

↳ Jozef Husovský

Nahlédnutí za oponu: Náboženský život členů čínské a vietnamské komunity

Vietnamců u nás podle údajů ČSÚ žije legálně více než jednašedesát tisíc, Číňanů pak více než sedm tisíc. Všichni je vidáme, nakupujeme u nich, obědváme v jejich restauracích, ale známe skutečně někoho z těchto komunit?

Zdroj: The Telegraph

Tito lidé žijí v relativně uzavřených komunitách a drží se poněkud stranou. Otázkou je, nakolik to podporuje naše česká mentalita, dívající se na každou odlišnost skrz prsty a s podezíravostí. Jazyková bariéra také tuto propast nepomáhá překlenout. Odlišnost našich jazykových systémů je velká a odlišná struktura našich jazyků způsobuje, že je pro nás velmi obtížné naučit se čínsky, nebo vietnamsky, stejně jako pro Číňany a Vietnamce je obtížné naučit se česky. (Zajímavé je, že ačkoli vietnamština

některá slova z čínštiny převzala, tyto jazyky nejsou nijak příbuzné. Čínština patří do rodiny jazyků sinotibetských, zatímco vietnamština patří do rodiny austroasijských jazyků.)

Z těchto a jistě i dalších důvodů máme jen velmi vágní ponětí o tom, jak naši „sousedé“ žijí. A čemu vlastně věří? Jsou to buddhisté, jak by nás mohlo napadnout? Pokusil jsem se udělat si v tom trochu jasněji a oslovil jsem náhodně zaměstnance několika asijských restaura-

cí. Hned na první pokus jsem měl velké štěstí. Narazil jsem na Honzu, který se v ČR narodil a mluvil bezchybnou češtinou. Honza, vietnamským jménem Tràn Đứơc Mạnh, pracuje v jedné olomoucké restauraci a jako mladý člověk se hlásí k vědeckému pojetí světa. Ani on, ani nikdo z jeho přátel, se nepovažuje za věřící. Nezná nikoho v rámci komunity, kdo by se vírou nějak zabýval. V rodině se zachovávají jen základní tradice, spojené převážně s kultem předků. Prakticky to znamená, že ve výroční den se na domácí oltář položí jídlo, pití a peníze. Honza ví o existenci nějakého buddhistického chrámu v Praze, ale nezná nikoho, kdo by tam jezdil. Zmínil, že odlišná je situace v samotném Vietnamu, kde se tradice dodržují mnohem více, ale domnívá se, že i tam podle něj dochází k úpadku a poklesu praktikování buddhismu.

Navštívil jsem také restauraci v Přerově, kde jsem si pamatoval obsluhu hovořící česky. K mému překvapení byla osádka zcela odlišná a česky nikdo neuměl. I přes zřejmou snahu a použití překladače se nám nepodařilo porozumět. Na všechny mé otázky jsem dostal vždy stejnou odpověď. „*Nepotřebujeme.*“ Někdy doplněné o slova „*ano, rozumíme.*“ Vše doprovázeno typickou zdvořilou úklonou a úsměvem. Jediná odpověď, která alespoň trochu odpovídala na mé dotazy, bylo záporné vyjádření na otázku, zda jsou věřící.

Zdá se, že podobná situace je mezi mladými lidmi v asijských komunitách obecně. Hovořil jsem s mladým čínským provozovatelem jedné ostravské sushi

restaurace jménem Zhang Xin. Měl velmi dobrou znalost češtiny a vyjádřil se tak, že ani on, a pokud ví, ani nikdo z jeho vietnamských zaměstnanců, není věřící. Zmínil, že někteří lidé si do svých obchodů, restaurací, nebo domů umísťují malé oltáře, ale jedná se spíše o kulturně-tradiční záležitost, než o nějaké praktikování víry. Když jsem se ho zeptal na jednoho zaměstnance, který měl v uchu křížek, řekl mi, že ani v tomto případě se nejedná o vyjádření víry, ale pouze o snahu trochu zapadnout do naší kultury. Jeho slova odpovídala tomu, co mi řekl Honza. „*Je to podobné, jako u vás. Staří lidé to někdy ještě dodržují, ale mladé to většinou nezajímá. Maximálně to považují za součást kultury.*“

V čínském bistru ve Frýdku-Místku jsem se také zeptal na víru a opět narazil na problém s jazykovou bariérou. V tomto případě však paní Lin, se kterou jsem mluvil, projevila maximum ochoty mi porozumět a odpovědět. Snad proto, že jsem tam pravidelným hostem. Paní Lin je křesťanka, ovšem bližší specifikace této víry byla nad naše možnosti. Na mou otázku, k jaké patří církvi, stále zdůrazňovala, že věří v Ježíše Krista. V okolí však žádný kostel nenavštěvuje, protože nerozumí. Někdy si zajede do Prahy, kde navštěvuje bohoslužby v čínštině. Řekla mi, že v Číně mnoho lidí věří v Ježíše, mnoho také vyznává buddhismus, a najdou se i vyznavači islámu, tady u nás je však věřících lidí i v jejich komunitě málo. Ona sama zná jen několik křesťanů.

Je možné, že členové vietnamské a čínské komunity kopírují naši konzumní

kulturu natolik dobře, že i je to odvádí od duchovních témat? Nebo je vývoj mezi mladými lidmi všude na světě podobný vlivem globalizace? Nebo platí obojí současně, a ještě něco k tomu? V každém případě se zdá, že mladí lidé jsou stejní bez ohledu na etnikum. Necháávají se pohltit technologiemi a chtějí být součástí velkého světa sociálních sítí. Ti, kdo mi odpovídali, byli vesměs lidé do třiceti let. Jedinou výjimkou byla paní Lin, kterou bych odhadl na čtyřicet let. U všech byla vidět ochota odpovědět a po překonání prvotní obavy vlastně i radost z toho, že se s nimi bavím

i o něčem jiném než o tom, co si objednáme.

Nejdelší byl můj rozhovor s Honzou, kterého jsem se zeptal i na to, co si o nás Češích myslí. Řekl mi, že většinou jsme fajn. Má však i zkušenosti záporné. Jako jednu za všechny zmínil situaci, kdy na ně nějaký muž, procházející kolem jejich restaurace, křičel, ať táhnou, odkud přišli. „*To je jedna z největších urážek, kterou mi někdo může říci,*“ poznamenal Honza, který odnikud nepřišel, ale v Česku se narodil a je tady doma.

↳ Kamil František Kozelský

SRDEČNĚ VÁS ZVEME NA TÝDEN DUCHOVNÍ OBNOVY S NÁZVEM

VY JSTE BYLI POVOLÁNI KE SVOBODĚ (Ga 5,13)

16. –23.8.2020

POJEďte S NÁMI:

- Svobodně se zamyslet nad svobodou, do které jsme byli povoláni;
- Prožít liturgie na úvod i závěr této akce;
- Zúčastnit se zajímavých workshopů i her;
- Zaspívat si a modlit se (nejen) při ranních a večerních chválách;
- Vyrazit na krásné a zajímavé výlety po okolí;
- Vykoupat se v blízké přehradě;
- Využít možnost k vzájemnému naslouchání, přemýšlení a sdílení;
- Nechat děti vyřadit se v rytmickém programu plném her a zkoušek;
- Pro děti je připravena celotýdenní hra na motivy Letopisů Narnie;
- Program pro děti slouží primárně k tomu, aby se rodiče mohli věnovat exerciciím.

MÍSTO KONÁNÍ:

RS Star Line, sv. Jan - Hrachov
(poblíž Orlické přehrady)

INFORMACE A PŘÍHLÁŠKY:

Kamil Kozelský, 791 912 539,
kamil.kozelsky@starokatolici.cz

DOPROVÁZÍ KAREL ŠIMR

- farář ČCE z Chrástu u Plzně
- člen evangelické liturgické iniciativy Coena
- člen Psychosociálního intervenčního týmu
- exercitátor
- autor knihy *Trojí diakonie*

CENY:

děti do15 let	lidé 15+
2400 Kč	2700 Kč

#StarokatoliciCeskyTessin

starokatolici.cz

Od svätej Alžbety k sv. Ladislavovi: Bratislavskí katolíci na novom mieste

Mesiac september so sebou priniesol významný moment pre našu starokatolícku komunitu v Bratislave. Po viac než dvoch rokoch nám vedenie mesta umožnilo sláviť naše bohoslužby v Kaplnke sv. Ladislava v Primaciálnom paláci, kde sídli aj Magistrát hlavného mesta.

Od nedele 8. septembra 2019 starokatolíkov nájdete každú nedeľu od 17.30 h v nádhernej Kaplnke sv. Ladislava v Primaciálnom paláci. Z rozhodnutia vedenia mesta Bratislava môžeme toto miesto spoluužívať s našimi sestrami a bratmi z rímskokatolíckej a pravoslávnej cirkvi, ktorí tu majú bohoslužby v nedeľu dopoludnia.

V nedeľu 15. septembra 2019 sme našu službu na tomto novom mieste odštartovali oficiálne slávnostnou bohoslužbou,

ktorú viedol biskup Pavel Benedikt Stránský.

Sme nesmierne vďační! Ďakujeme Bohu, ako aj všetkým tým, vďaka ktorým bol tento krok možný.

Ďakujeme tiež nášmu priateľovi Jaroslavovi Paulíkovi, ktorý nám už dávnejšie venoval svoje kňazské ornáty, a ktoré obohacujú naše pravidelné bohoslužby.

✧ Martin Kováč

Starokatolický kostel v Jablonci nad Nisou dostal ocenění Památka roku Libereckého kraje

Náš starokatolický kostel Povýšení svatého Kříže v Jablonci nad Nisou dostal ocenění Památka roku Libereckého kraje za rok 2018.

„Kostel Povýšení svatého Kříže je nádhernou ukázkou secesní sakrální architektury. Často jej mnoho z nás mívá cestou z Jablonce nad Nisou směrem na Smržovku. Ale jenom mívjet bychom jej rozhodně neměli. Kostely v secesním stylu nejsou úplně běžné a zdařilá rekonstrukce interiéru ukázala krásu tohoto kostela v plném lesku,“ uvedla Květa Vinklátová, radní pro kulturu, památko-

vou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Projekt kostela vyhotovil jablonecký rodák architekt Josef Zasche v roce 1900. Stavba byla dokončena 31. srpna 1902 a vysvěcena 8. listopadu téhož roku. Do kostela ale začalo v 60. letech zatékat, což poškodilo jeho interiér. Proto o dvě desítky let později došlo k opravám opadaných omítek a štuků.

V roce 2010 se započalo s restaurátorskou obnovou štukových omítek a výmalby kostela. Práce byly

rozděleny do několika etap, nejdříve byla zrestaurována poničená a zčásti chybějící štuková výzdoba pilířů v lodi a odstraněna nepůvodní výmalba. V dalších etapách v letech 2013 až 2015 došlo k restaurování původní barevnosti baptisteria, presbytáře a nástropního světla, které bylo nutno znovu vyrobit. V letech 2016 a 2017 byla opravena loď kostela včetně renovace původního osvětlení.

Slavnostní předání ocenění se uskutečnilo v sobotu 14. září 2019 v rámci Dnů evropského dědictví právě v našem jabloneckém kostele.

Hlavním cílem soutěže je upozornit na úspěšné obnovy kulturních památek a poukázat na ojedinělé stavby v tomto regionu.

Děkujeme za toto ocenění a blahopřejeme také místnímu faráři Karlu Koláčkovi, který této farnosti i kostelu obětavě věnuje hodně svých sil a energie!

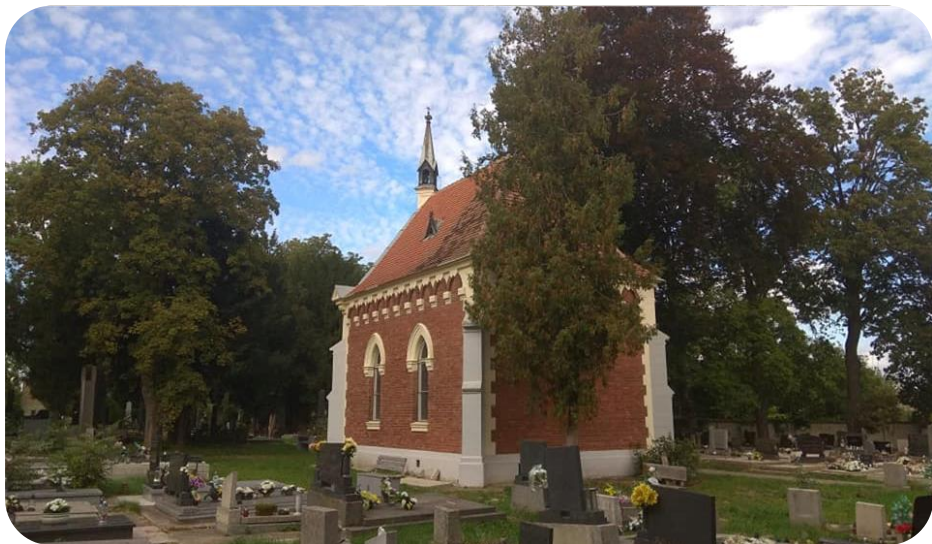
↳ **Zdroj:** www.kraj-lbc.cz

Foto: npu.cz

Starokatolícke bohoslužby môžete od októbra 2019 navštíviť aj v Trnave

V nedeľu 6. októbra 2019 o 10.00 h sa v kaplnke na Evanjelickom cintoríne v Trnave uskutočnila historicky prvá starokatolícka bohoslužba. Starokatolícke omše tu môžete navštíviť každú prvú nedeľu v mesiaci a počas sviatkov podľa ohlásenia.

Malú a jednoduchú neogotickú kaplnku na Evanjelickom cintoríne v Trnave zrejme nepoznajú ani mnohí Trnavčania, keďže doteraz bývala s výnimkou pohrebov otvorená len veľmi zriedka. Samotný evanjelický cintorín, na ktorom bola kaplnka v roku 1893 postavená, sa nachádza na Nitrianskej ceste v tesnej blízkosti dvoch ďalších cintorínov: židovského a vojenského.

Vďaka rozhodnutiu vedenia evanjelického cirkevného zboru v Trnave môžu od októbra 2019 využívať na svoje bohoslužby aj starokatolíci z Trnavy a okolia,

ktorí sú misijnou komunitou Starokatolíckej cirkvi v Českej republike.

„Veľmi sa teším, že po Kaplnke svätého Ladislava v Primaciálnom paláci v Bratislave pribudlo na Slovensku aj v Trnave ďalšie miesto, kde budú môcť ľudia pravidelne nájsť katolícku alternatívu. Vďaka patrí predovšetkým trnavským evanjelikom – bratom farárom Radovanovi Vařákovovi a Kristiánovi Kosteckému, ako aj presbyterstvu cirkevného zboru – za ich otvorenosť a prijatie v ich krásnej kaplnke,“ povedal PhDr. Pavel Benedikt Stránský, biskup Starokatolíckej cirkvi v ČR.

...za jubilejní 50. synodou

Najdete nás také na webu a sociálních sítích!

**Starokatolická
církve v ČR**

www.starokatolici.cz

www.facebook.com/starokatolici.cz

Přihlašte se také k odběru novinek
na www.starokatolici.cz/newsletter

